

سفیران ایران در آمریکا

حسینقلی خان صدر السلطنه (حاج واشنگتن)

«حسینقلی خان» به معتمد الوزراء لقب داده شد و در نوشتارها از او حسینقلی خان معتمدالوزراء یاد می‌کنند. ولی وی را بسیاری به حاج واشینگتن هم می‌شناسند. نامبرده فرزند «میرزا آقاخان نوری» است که در سال ۱۲۶۵ قمری متولد شد و در سال ۱۳۱۶ قمری درگذشت. او از مقامات برجسته و عالیرتبه دولت بشمار می‌رفت. مهارتها و تخصص‌های وی زبان انگلیسی و فرانسوی بوده است. «حسینقلی خان» مناصب و مشاغل زیادی بر عهده گرفته است. معتمدالوزراء در سال ۱۸۸۶ میلادی سرکنسول ایران در هندوستان بوده و در سال ۱۸۹۲ وزارت فوائد عامه را بر عهده گرفت. وی مدتی نایب اول و معاون وزارت خارجه و کارمند وزارت دارایی بوده است. حاجی واشینگتن در دوران زندگی خود به خاطر لیاقتی که از خود بروز داد، نشان و مدالهای زیادی به دست آورد. از جمله می‌توان، نشان درجه دوم خارجه، نشان و حمایل سرتیپی اول و خلاصه نشان درجه اول خارجه را نامبرد. «حسینقلی خان» در زندگی شخصی ممسک و دست بسته بود و به قول معروف فردی خسیس شهرت یافت با این که او شخصی متمول و سرمایه دار بوده است. اولین وزیر مختار ایران در ایالات متحده آمریکا خطش زیبا و نیکو بوده است. وی گاهی از اوقات شعر هم می‌گفت ولی اشعارش مهمل، بی معنی و سبک بوده است. «حسینقلی» در سال ۱۲۹۵ به زیارت مکه رفته است. سرپرستی وی را پس از آنکه خانواده‌ی خود را از دست داد، «سعیدخان مؤتمن الملک» به عهده داشت. او در میان مردم به حاجی واشینگتن معروف شده است البته دقیقاً معلوم نیست که چرا او به چه دلیل او به شهرت مزبور شناخته می‌شود؟ ولی احتمال می‌رود که به خاطر نامه‌هایی باشد که برای صدر اعظم وقت ارسال کرده و در آن از مردم آمریکا و مسؤولان آنان ستایش فراوان بعمل آورده است.

حاج حسینقلی خان معتمدالوزراء نخستین وزیر مختار ایران در ایالات متحده آمریکا می‌باشد. سفارت ایران در واشینگتن در سال ۱۲۶۵ شمسی، ۱۸۸۸ میلادی توسط او تاسیس گردید. نامبرده حدود ۱۳ سال در این سمت باقی مانده و برای دولت ایران انجام وظیفه کرد.

اسحاق خان مفخم الدوله

«اسحاق خان» در ۲۶ جمادی الاولی ۱۲۷۶ بدینیا آمده است. او تحصیلات علوم سیاسی و زبانهای خارجی را در مدرسه نظامی نیریز آموخت. مفخم الدوله به زبانهای فارسی، ترکی، فرانسوی، انگلیسی، روسی و آلمانی تکلم می‌کرد. او در سال ۱۳۰۰ وارد وزارت خارجه گردید. او نشان و مدالهای زیادی به خاطر لیاقت و کارایی که از خود بروز داد دریافت نمود که مهمترین آنها نشان سرهنگی و سرتیپی بوده است. «اسحاق خان» پست و مناصب زیادی را بر عهده گرفت. نامبرده سرکنسول و نماینده سیاسی ایران در مصر بوده است. وی در سال ۱۸۹۰ میلادی در معیت مظفرالدین شاه به اروپا مسافرت کرد او پس از بازگشت از اروپا زندگی نو خویش را با فردی محزب و کهنه شروع کرده و با دختر بیوه «میرزا نصرالله خان» مشیر الدوله وزیر امور خارجه ازدواج نمود. نماینده سیاسی ایران در قاهره پس از ازدواج به سمت وزیر مختاری در اتریش منسوب گردید. اسحاق خان مفخم الدوله از سال ۱۲۷۸ شمسی تا سال ۱۲۸۲ شمسی وزیر مختار و نماینده سیاسی ایران در ایالات متحده آمریکا بوده است. او تقریباً بیش از چهار سال این سمت را در اختیار داشت اما این که وی در چه تاریخی درگذشت دقیقاً روشن و معلوم نیست؟

میرزا مرتضی خان ممتازالملک

«مرتضی خان ممتاز الملک» در ربیع الاول ۱۲۸۱ در تهران چشم به جهان گشود. او تحصیلات خویش را ابتدا در تهران و سپس پاریس به پایان رساند. «مرتضی خان» علاوه بر فارسی به زبانهای ترکی، فرانسوی، انگلیسی سخن می‌گفت. نامبرده پیشخدمت ویژه دربار و مترجم مخصوص شاه بود است. وی نشانهای مختلف سرتیپی و علمی را دریافت داشت. یکی از مشاغل و مناسب او این است که غلام حرمخانه شاه بشمار می‌رفت. و مترجم وزارت امور خارجه در سال ۱۲۹۹ بوده است. او همچنین مترجم کتب علمی و قوانین دارالترجمه همایونی در سال ۱۳۰۵ بوده است «مرتضی خان» لقب ممتاز الملکی را در سال ۱۳۱۴ به خود اختصاص داده است ممتاز الملک چهارمین نماینده سیاسی ایران در آمریکا بوده که از سال ۱۲۸۳ ماموریت خویش را آغاز و تا سال ۱۲۸۸ در آمریکا باقی مانده است. نامبرده تقریباً بیش از پنج سال وزیر مختار کشورمان در آمریکا بوده است. موفقیت و عدم موفقیت سفرای ایران در عهد قاجار بستگی به حکومت سلسله قاجار دارد.

میرزا مهدی خان امیرتومان

«مهدی خان امیرتومان» در سال ۱۲۸۶ قمری در شهر همدان دیده به جهان گشود. او از رجال وزارت امور خارجه محسوب می‌گردد. امیرتومان نشان و مدالهای فراوانی به خاطر انجام وظیفه مناسب و نشان دادن لیاقت‌ها و شایستگی‌های درونی خود دریافت نموده است. مهمترین آنها عبارت است از: نشان طلای سلطانی، نشان و درجه سرهنگی و سرتیپی. نشان دیگر او امیرتومانی است که میرزا مهدی خان بدان شهرت یافته است. آقای امیرتومان چهارمین نماینده‌ی سیاسی ایران در واشینگتن بشمار می‌رود. نامبرده از سال ۱۲۹۲ ماموریت خویش آغاز کرده و تا سال ۱۲۹۷ در آمریکا سرگرم انجام وظیفه برای دولت ایران بوده است.

عبدالعلی خان صدری صدیق السلطنه

«عبدالعلی خان» در واقع پنجمین وزیر مختار و دیپلمات ایرانی است که به واشینگتن اعزام گردید. آقای صدری از سال ۱۲۹۷ شمسی ماموریت خود را در آمریکا آغاز و سال ۱۳۰۰ شمسی ماموریت او خاتمه یافته و آن سمت در اختیار حسین علاء قرار گرفت. «صدیق السلطنه» سه سال وزیر مختار ایران در آمریکا بوده است. از خصوصیات شخصی و ویژگی اخلاقی نامبرده اطلاعات چندانی در دست نیست.

حسین علاء

«حسین علاء» از رجال سیاسی و از نخست وزیران بشمار می‌رود. او لقب معین الوزراء را به خود اختصاص داد. نامبرده فرزند «محمد علیخان» علاء السلطنه می‌باشد. حسین علاء در محرم سال ۱۲۶۴ شمسی در تهران متولد گردید و در سال ۱۲۴۳ درگذشت. معین الوزراء تحصیلاتش را در انگلستان در مدرسه حقوق به پایان رسانیده و مدرک دکترا دریافت کرده است. حسین علاء از تخصص‌ها و مهارت‌های زیادی نیز برخوردار بوده است. مهمترین آنها عبارتند از: تسلط بر زبان انگلیسی، فرانسوی و آلمانی. وی پس از فارغ شدن از تحصیلات مشاغل و مناصب زیادی را بر عهده گرفت. مدتی ریاست بانک و ریاست شورای عالی پیش‌آهنگی را به عهده داشت. او همچنین مدتی وزیر امور خارجه، وزیر بازرگانی و نمایندگی مجلس در تهران را پذیرفت. حسین علاء مترجم

حضور شاه نیز بوده است. نبوغ و استعداد او موجب گردید که مدال، جوایز و نشانهای زیادی دریافت کند. حسین علاء در سال ۱۹۲۱ میلادی مسافرتی به آمریکا داشته است. در وقایع نیز ماه ۱۳۳۱ وی طرفدار قوام بود. پس از استعفای دکتر محمد مصدق نخست وزیری به او پیشنهاد گردید، هنگامی که وی به نخست وزیری انتخاب گردید. از سوی نواب صفوی اختطاریه‌ای مبنی بر عدم صلاحیتش برای مقام نخست وزیری دریافت کرد. در ضمن او از فراماسون نیز بشمار می‌رفت، پس از آنکه ماموریت عبدالعلی خان صدری صدیق السلطنه خاتمه یافت سمت وزیر مختاری ایران در آمریکا به حسین علاء محول گردید. او از سال ۱۳۰۱ شمسی عهده دار سمت مزبور گردید شغل و منصب وزیر مختاری تا سال ۱۳۰۳ شمسی در اختیار او بوده است. شایان ذکر است که حسین علاء از شهریور ۱۳۲۴ تا اسفند ۱۳۲۸ مجدداً سفیر ایران در آمریکا گردید. در پی اتمام این ماموریت نصرالله انتظام مقام او را بر عهده گرفت. حسین علاء در دوره‌ی اول مقام وزیر مختار و در دوره‌ی دوم مقام سفیر ایران در آمریکا را بر عهده داشته است.

باقر کاظمی

پس از حسین علاء باقر کاظمی به سمت کاردار ایران در آمریکا منصوب گردید. ماموریت نامبرده از سال ۱۳۰۳ شمسی آغاز و تا سال ۱۳۰۵ شمسی بطول انجامید هنگامی که آقای کاظمی در واشینگتن انجام وظیفه می‌کرد هم‌تای آمریکایی وی در ایران «هوفمان فیلیپ» بوده است.

داوود مفتاح

«داوود مفتاح هشتمین دیپلمات و نماینده سیاسی ایران در ایالات متحده آمریکا بوده است. نامبرده از مهرماه ۱۳۰۵ ماموریت خویش را آغاز و در فروردین ۱۳۰۹ سمت وزیر مختاری رها کرده است. قبل و بعد از مفتاح آقایان کاظمی و عضدی این سمت را دارا بودند. هنگامی که آقای مفتاح وزیر مختار در واشینگتن بود هم‌تایان وی در این مدت هوفمان فیلیپ و چارلز هارت بوده‌اند. در مورد خصوصیات شخصی مفتاح مطالب چندانی در دست نیست.

یدالله عضدی

«یدالله عضدی» در کابینه‌های گوناگون خدمت کرده است وی همواره یا سمت وزارت یا معاونت را بر عهده داشت. عضدی در سال ۱۳۳۹ وزیر امور خارجه در دولت محمدعلی فروغی بوده است. همچنین در سال ۱۳۲۰ وزیر دارایی در دولت فروغی را در اختیار داشت. ایشان سالهای ۱۳۲۰ و ۱۳۲۱ در کابینه دولت علی سهیلی و نیز در کابینه احمد قوام السلطنه پست وزارت راه و ترابری را بر عهده داشته است. او در واقع نهمین نماینده سیاسی ایران در واشینگتن محسوب می‌شود. نامبرده از تیر ماه ۱۳۱۰ به مقام وزیر مختاری ایران در آمریکا منصوب گردید و تا فروردین ۱۳۱۲ در آن مقام انجام وظیفه نمود او قبل از آنکه این مأموریت را به دست آورد مفتاح به جای او انجام وظیفه می‌نمود. همتای وی در این هنگام در تهران ویلیام هورنی بروک بوده است. در باره زندگی شخصی وی اطلاعات چندانی در دست نیست.

غفار جلال علاء

پس از آنکه غفار جلال علاء به عنوان سفیر ایران در آمریکا مأموریت یابد؛ آقای عضدی وزیر مختار ایران در واشینگتن بوده است. غفار جلال علاء از فروردین ۱۳۱۲ تا ۲۹ دی ماه ۱۳۱۴ سفیر ایران در آمریکا بوده است. همتای آمریکایی او در ایران ویلیام هورنی بروک بوده است. غفار جلال علاء به نظر می‌رسد از نزدیکان حسین علاء باشد. نامبرده در سال ۱۳۱۴ در ایالات متحده آمریکا به جرم تخلف از مقررات راهنمایی و رانندگی دستگیر شد. دولت ایران پس از اطلاع از ماجرا اقدام به قطع روابط و مناسبات سیاسی با آمریکا نمود. او بیش از چهار ساعت در پاسگاه پلیس تحت بازداشت قرار داشت. هنگامی که پلیس بازجویی از او را آغاز کرد. علاء خود را معرفی نموده و مصونیت خود را یادآور گردید پلیس با وزارت امور خارجه تماس گرفت و مراتب را به آن وزارتخانه ابلاغ کرده است. سرانجام غفار جلال علاء از بازداشت رهایی یافت. مشروح حادثه فوق در دیباچه همین گفتار نقل شده است.

علی اکبر دفتری

دکتر علی اکبر دفتری در دی ماه ۱۳۱۷ پس از آنکه روابط و مناسبات سیاسی ایران و آمریکا

مجدداً برقرار گردید به عنوان کار دار موقت انجام وظیفه می نمود. قبل گزینش دفتری به عنوان کاردار موقت، «روابط ایران و آمریکا» به خاطر آنچه که «تخلف از مقررات رانندگی» توسط غفار جلال علاء نامیده شده بود قطع بوده است. آقای دفتری تا آذر ۱۳۱۸ یعنی قریب به یک سال کاردار موقت بوده است درباره‌ی ویژگی شخصی و زندگی خصوصی او اطلاعات چندانی در دست نیست.

محمد شایسته

محمد شایسته یازدهمین نماینده سیاسی ایران در ایالات متحده آمریکا بشمار می رود. آقای شایسته از رجال سیاسی رژیم پهلوی محسوب می گردد یکی از ماموریت های مهم او این بود که از جانب دولت ایران ماموریت یافت، در جریان «جنگ جهانی دوّم و اشغال ایران» با مقامات آمریکایی ملاقات نماید تا بتواند یاری آنها را برای جلوگیری از ادامه اشغال و پایان دادن آن جلب کند. شایسته در آذر ماه ۱۳۱۸ به سمت وزیر مختار ایران در واشینگتن منصوب گردید او تا سال ۱۳۲۲ در همین مقام یعنی وزیر مختاری انجام وظیفه کرد. هنگامی که او وزیر مختار بود این مقام در تاریخ ۱۳۲۲ به سفارت ارتقا یافت. نامبرده تا شهریور ۱۳۲۴ سفیر ایران در آمریکا بوده است. پس از خاتمه یافتن ماموریت محمد شایسته حسین علاء جایگزین او گردید. گفتنی است حسین علاء با به دست گرفتن پست سفیری در شهریور ۱۳۲۴ بار دوّم است که به نمایندگی سیاسی ایران در واشینگتن منصوب گردید ماموریت دور دوّم او چهار سال و نیم بطول انجامید. او در واقع مانند شایسته هم مقام سفارت و هم وزیر مختاری را بر عهده گرفت. هنگامی که شایسته سفیر دولت ایران در آمریکا بود همتای آمریکایی او در ایران «لویز دیقوس» بوده است.

سید نصرالله انتظام

آقای انتظام از رجال سیاسی برجسته بحساب می آید، وی هم در مقام وزارت و هم در مقام سفارت انجام وظیفه کرده است. نامبرده در سال ۱۳۳۹ سفیر ایران در فرانسه بوده است. آقای انتظام به مدت یک دوره‌ی رئیس مجمع عمومی سازمان ملل متحد بوده است. وی در وزارتخانه های مختلف راه یافته و به عنوان وزیر انجام وظیفه نمود. ایشان در کابینه علی سهیلی در سال ۱۳۲۱ وزارت راه و ترابری را بر عهده داشت مضافاً بر این در کابینه مرتضی قلی خان بیات هم حضور

داشت. و در سال ۱۳۲۳ وزیر امور خارجه و در سال ۱۳۴۱ به عنوان وزیر مشاور بشمار می‌رفت. ایشان مانند حسین علاء و اردشیر زاهدی دوبار به عنوان سفیر ایران در آمریکا منصوب گردید. انتظام در دوره‌ی اول سفارت خود در آمریکا که تا شهریور ۱۳۳۱ تداوم یافت علاوه بر مقام سفیری نمایندگی ایران در سازمان ملل متحد را نیز بر عهده داشت. همانطور که اشاره گردید در این مدت به ریاست مجمع عمومی سازمان ملل متحد برگزیده شد. در وهلهٔ دوم سمت سفیری نامبرده، از مهر ۱۳۳۲ آغاز و تا دی ۱۳۳۴ بطول انجامید. در بین دو تاریخ فوق فاصله زمانی وجود دارد در این مدت یکساله که فاصله دو ماموریت می‌باشد. اللهیار صالح سمت مزبور به دست گرفت.

اللهیار صالح

بعد از کناره‌گیری سید نصرالله انتظام از سفارت ایران در آمریکا در شهریور ۱۳۳۱ اللهیار صالح به سمت سفیر ایران در واشینگتن منصوب گردید. سمت سفیری برای اللهیار صالح میمون نبوده و تنها یک سال این در پست باقی مانده است زیرا بعد از کودتای ۲۸ مرداد و سقوط حکومت دکتر محمد مصدق حاضر به همکاری با حکومت کودتا نشد. همانطور که در شرح حال انتظام گذشت انتظام مجدداً به سمت سفیر ایران در آمریکا تعیین گردید. اللهیار فرزند «حسین» «مبصر الممالک» بوده است. او در ۱۲ فروردین سال ۱۲۷۵ شمسی در فین کاشان به دنیا آمد و در سال ۱۳۶۰ درگذشت. اللهیار صالح از رجال سیاسی، نمایندگان مجلس شورای ملی و اعضای جبهه ملی و نیز از دولتمردان بشمار می‌رود. در باره او می‌نویسند وی علاوه بر این که فارغ التحصیل کالج آمریکایی در تهران بوده مدارج علمی قدیمه را نیز دارا بوده است. او در دوره‌های پانزدهم، شانزدهم و بیستم از کاشان به مجلس شورای ملی راه یافته است نامبرده مشاغل و مناصب زیادی داشته است که مهمترین آنها بقرار زیر است. اللهیار پست وزارت دارایی و دادگستری را در کابینهٔ احمد قوام و محمد ساعد بر عهده داشت و در کابینهٔ ابراهیم حکیمی وی وزیر کشور و مشاور در آن محسوب می‌شد. او همچنین در کابینهٔ علی سهیلی وزیر دارایی بوده است مضافاً بر آنچه که گفته شد. او عضو هیأت مذاکره‌کننده یا نماینده انگلیسی و یکی از اعضای هیأت اعزامی به سازمان ملل به همراهی دکتر محمد مصدق بوده است. او همچنین یکی از اعضای هیأت ایران در دیوان لاهه واقع در هلند بوده است. هنگامی که رضاخان حکومت را در اختیار داشت وی معاون علی اکبر داور وزیر بهداری بود. اللهیار از

چهره‌های فرهنگی هم بشمار می‌رود بدین جهت با مجله آینده همکاری نزدیک داشت. صالح یکی از آن پنج نفری بود که لایحه ملی شدن صنعت نفت را در آذر سال ۱۳۲۹ به مجلس ارائه داد و در استیضاح دولت رزم آرا در مهر ماه سال ۱۳۲۹ شرکت جست یکی از حوادث مهم زندگی صالح این است که او معاون وزیر دارایی امیر حسوری بود. هنگامی که وزیر نامبرده ارقام بودجه را برای رضاخان توضیح می‌داد در همین حال رضاخان پرسید معاونت کجا رفته است؟ وزیر پاسخ داد که نیامده همین امر باعث برکناری صالح از معاونت گردید. او زمین ملکی پدرش را در اختیار داشت و مبادرت به کشاورزی نمود و تا پایان بدینسان زیست تا این که پیام پایان زندگی بگوش او رسید و جان به جا آفرین تسلیم کرد. اللهیار صالح در زمان دولت مصدق یعنی از شهریور ۱۳۳۱ تا مهر ۱۳۳۲ سفیر ایران در آمریکا بوده است. قبل و بعد از ماموریت وی آقای انتظام این سمت را بر عهده داشت است. در این وقت همتای آمریکایی او سلدن چی بین بوده است.

دکتر علی امینی

«علی امینی» فرزند حاج «میرزا محسن امین الدوله» می‌باشد که در سال ۱۲۹۲ شمسی متولد گردید. او از نخست وزیران و رجال سیاسی برجسته عصر خود است. امینی تحصیلات خویش را در تهران و پاریس به پایان برد. و دکترای اقتصاد را در پاریس گرفت. علی امینی علاوه بر پست نخست وزیری، وزیر اقتصاد در کابینه منصور و مصدق، وزیر دارایی در کابینه زاهدی و دادگستری در کابینه علاء را بر عهده داشت. علی امینی یکی از چهره‌های سیاسی مورد قبول سیاست‌های آمریکا بوده است. هر گاه شاه به دنبال چهره‌هایی بود که بتواند قدرت‌های بزرگ دنیا را راضی نگاه دارد به سراغ امینی و امثال وی می‌رفت و آنها را عرضه می‌نمود. برخی عقیده دارند که مهمترین حادثه زندگی او در طول خدمتش «خاموش کردن اعتصاب فرهنگیان» بود که با انتخاب «محمد درخشش» به وزارت فرهنگ، این موفقیت را به دست آورد. دکتر علی امینی که از شاهزادگان قاجار (نوه دختر مظفرالدین شاه) و هماهنگ با سیاست‌های آمریکائیان بود به نخست وزیری دست یازید تا زمینه برخی اقدامات و اصلاحات اجتماعی مورد نظر آمریکا در ایران را فراهم بیاورد. پس از آنکه امینی برای مصالح نشان دادن خود اقدام به بازداشت برخی رجال سیاسی و نظامی باتهام اختلاس نمود در این مقطع از تاریخ سیاست خارجی آمریکا در ایران بسیار فعال شد و از طریق وامها و کمکهای مالی که

آمریکا به ایران داد و ابستگی اقتصادی و سیاسی کشور به آمریکا گسترش و تعمیق پیدا کرد. امینی در تیر ماه ۱۳۴۱ از نخست وزیری کناره گرفت و اسدالله علم به جایش آمد امینی هنگام وقوع انقلاب اسلامی نیز خود را نشان داد ولی مقبول کسی نیفتاد و لذا راهش گرفته و به آمریکا رفت. امینی از نظر آمریکائیان چهره موجه و شناخته شده‌ای بود. هدف شاه از انتخاب امینی به سمت سفیر ایران در آمریکا نزدیکی هر چه بیشتر آمریکا به ایران بوده است. امینی به جای انجام هدف و انگیزه شاه مقدمات نخست وزیری خود را فراهم می‌ساخت. امینی در یک سخنرانی گفت: منابع و ذخایر مهم معدنی مانند نفت به همه کره‌ی زمین تعلق دارد نه به کشوری که منابع در آن نهفته شده است. شاه از شنیدن این سخن خشمگین شد و بیدرنگ دکتر امینی را به تهران احضار کرد. امینی در سال ۱۳۳۴ پست سفیری ایران در آمریکا را تصاحب کرده و تا فروردین ۱۳۳۷ در اختیار داشت. به نظر می‌رسد امینی آنچه که از این سفارت می‌خواست به دست آورده است. او سه سال و سه ماه در این سمت به کار مشغول بوده است.

علیقلی اردلان

«علیقلی اردلان» در سال ۱۹۰۱ میلادی متولد شده است. او از رجال سیاسی و وزراء کابینه حسین علاء و اقبال محسوب می‌شود. او از تحصیلات عالی برخوردار بوده است و دکترای حقوق و علوم سیاسی را داشته است. نامبرده تحصیلات خویش را در تهران گذراند. وی علاوه بر فارسی به زبانهای فرانسوی و آلمانی سخن می‌گفت. اردلان در کابینه حسین علاء وزیر صنایع و معادن و وزیر امور خارجه بوده است. علیقلی در دولت منوچهر اقبال نیز سمت وزارت امور خارجه را به دست گرفت. اما در کابینه جمشید آموزگار همواره معاون و دستیار در امور گوناگون بوده است. علیقلی اردلان در سال ۱۳۴۱ شمسی سفیر ایران در شوروی بود وی در رده‌های مختلف سفارتخانه، در کشورهای آلمان غربی، فرانسه و ترکیه برای دولت ایران انجام وظیفه نمود. علیقلی اردلان از فروردین ۱۳۳۷ تا بهمن ۱۳۳۸ سفیر ایران در واشینگتن بوده است. نامبرده برای سفارت آمریکا در تهران جاسوسی می‌کرد. اسناد و مدارک جاسوسی، از سفارتخانه آمریکا در تهران به دست آمده و منتشر نیز گردیده است.

حسین قدس نخعی

«حسین قدس نخعی» در سال ۱۲۹۰ شمسی در تهران متولد گردید و در سال ۱۳۵۶ درگذشت. نامبرده از وزراء، سفراء، و کارمندان عالی‌رتبه دولت به شمار می‌رود. محل تحصیلات او در دانشگاه لندن بوده است. مهارت و تخصص «قدس نخعی» شعر و نویسندگی بوده است. وی در مدت عمر خود پس از تحصیلات مشاغل و مناصب زیادی به دست آورد که مهمترین آنها بشرح زیر است. در سال ۱۳۳۹ وزیر امور خارجه در کابینه شریف امامی و همچنین وزیر امور خارجه در کابینه دکتر علی امینی در سال ۱۳۴۰ بوده است. او مدتی مدیر مجله ماهان (ندای قدس)، رایزن سفارت شاهنشاهی در آمریکا و رایزن سفارت ایران در انگلستان بوده است. قدس نخعی بخشی دیگری از عمر خویش را صرف سفیری ایران در انگلستان و عراق کرده است. نامبرده دو بار پست سفیری ایران در توکیو را پذیرفت. او به اندازه‌ای به دستگاه پهلوی نزدیک شد که وزارت دربار شاهنشاهی بدو محول گردید. او توانست مدالها، نشانها و جوایز زیادی به دست آورد که مهمترین آن نشان درجه یک همایون است. وی پس از تحصیلات فعالیت خود را در رشته‌های سیاسی، ادبی و روزنامه نگاری آغاز کرده است. بسیاری از رباعیات او به وسیله شعرای برجسته کشورهای گوناگون ترجمه شده است. او آثار قلمی فراوانی برجای گذاشت که بعضی از آنها عبارتند از: خدا و بشر، اثر گمشده در بهشت، کوه کبوتران، دختر شاهسون، موسیقی ایران و خلاصه پرورش نفس. «حسین قدس نخعی» در فروردین ۱۳۴۱ به عنوان نماینده سیاسی و سفیر ایران در ایالات متحده آمریکا انتخاب گردید. ماموریت وی تا اسفند ۱۳۴۱ یعنی ظرف یک سال تداوم یافت. پیش از او اردشیر زاهدی و بعد از ایشان محمود فروغی این سمت را بر عهده داشتند. اما این که چه عواملی سبب گردید که نخعی تنها یک سال در آنجا بماند چیزی منتشر نشده است.

محمود فروغی

یکی از نمایندگان سیاسی و سفیران ایران در آمریکا محمود فروغی بوده است. فروغی در اسفند ۱۳۴۱ به عنوان سفیر ایران در واشینگتن منصوب گردید. ماموریت او تا بهمن سال ۱۳۴۳ ادامه یافت. از خصوصیات فردی و ویژگی شخصی او چیزی در دست نیست زمانی که وی سفیر ایران در آمریکا بود امینی دوران نخست وزیری خود را در تهران سپری کرد نامبرده تقریباً دو سال در این سمت

برای دولت ایران انجام وظیفه کرده است، برخی از مدارک و کتاب‌ها نام فروغی را محمد ذکر کرده‌اند و شماری دیگر محمود فروغی نوشته‌اند که ظاهراً همین به واقع نزدیکتر است. در شرح احوال محمود فروغی آمده است که، او از رجال سیاسی بوده و مناصب و مشاغل متنوعی هم داشته است. مشاغل و مناصب او هم در وزارت امور خارجه بوده است. اما این که تصریح شده باشد نامبرده سفیر ایران در آمریکا بوده است، چنین صراحت در شرح حال او دیده نمی‌شود. اما محمد فروغی که در وزارت خارجه سمتی داشته باشد دیده نشده است پس بنابراین محمود فروغی سفیر ایران در آمریکا بوده که کم و بیش مقامی در آن وزارتخانه داشته است.

خسرو خسروانی

«خسرو خسروانی» در فروردین ۱۳۴۴ به عنوان سفیر ایران در آمریکا از سوی وزارت امور خارجه کشورمان انتخاب گردید. ماموریت وی در فروردین ۱۳۴۶ خاتمه یافت. یعنی ایشان دو سال پست سفیری ایران در آمریکا را بر عهده داشت. پس از او هوشنگ انصاری به این سمت منصوب گردید. ماموریت هر سفیر علی القاعده و بطور معمول چهار سال است. ولی از سال ۱۳۳۲ تا ۱۳۴۶ هفت نفر سمت سفیری ایران در آمریکا را به دست گرفتند. اما این که چرا تغییر و تحوّل در وزارت امور خارجه آنی و لحظه‌ای بود اطلاعات چندانی در اختیار ما نیست؟ نکته‌ی دیگری که شایان توجه است این است که در میان نمایندگان سیاسی و دیپلمات‌های ایران دیده می‌شود که برخی سمت سفیری و وزیر مختاری را دوبار بر عهده گرفتند. این موضوع یعنی بر عهده گرفتن پست مزبور در چند نوبت توسط یک نفر در میان نمایندگان سیاسی آمریکا در ایران اصلاً مشاهده نمی‌شود. به نظر می‌رسد حکومت شاه تلاش می‌کرد تا فرد مطمئن و همسو با سیاست جاری خود و نیز فردی که مورد علاقه باشد را برای اعزام به آمریکا پیدا کند چون گاهی از اوقات این امر میسر و ممکن نمی‌شد ناگزیر برخی از دیپلمات‌ها را به دلیل این که آنها یک بار آزموده شده و کاردانی آنها اثبات گردید. بار دیگر به سمت سفیری منصوب می‌شدند. این امر نشان می‌دهد که وزارت امور خارجه با نوعی قحطی رجال مواجه بوده است.

هوشنگ انصاری

«هوشنگ انصاری» در سال ۱۹۲۸ میلادی دیده به جهان گشود. او از شخصیت‌های سیاسی و فرهنگی بشمار می‌رود. نامبرده همواره سفیر، وزیر و از کارشناسان اقتصادی شناخته می‌شود. انصاری تحصیلاتش را در انگلیس، آمریکا و ژاپن به پایان رساند. مدرک علمی او فوق لیسانس اقتصادی است. ایشان به زبانهای انگلیسی، فرانسوی سخن می‌گفت. وی مشاغل و مناصب زیادی را بر عهده گرفت اما بیشترین آنها پست‌های اقتصادی بوده است. هوشنگ انصاری در کابینه هویدا وزیر اطلاعات بوده است. نامبرده در همان کابینه مدتی وزیر اقتصاد و دارایی بوده است. او همین سمت را در کابینه جمشید آموزگار هم برای مدتی در اختیار داشت. او مدتی سفیر ایران در پاکستان بود. ایشان توانست تقریباً به اکثر نقاط جهان مسافرت کند. هوشنگ انصاری پس از سقوط رژیم پهلوی به خارج فرار کرده است. او از جمله افرادی است که چه قبل و چه بعد از پیروزی انقلاب اسلامی با مقامات آمریکا ارتباط تنگاتنگ داشته است. او از ثوررئیسینها و رجال سیاسی کارآمد رژیم پهلوی محسوب می‌گردد. ایشان نه تنها سفیر ایران در پاکستان بوده بلکه سفیر ایران در مصر هم بوده است. و در تاریخ ۱۳۴۹/۱۱/۱۸ به حضور «انور سادات» رسیده و استوارنامه خود را تسلیم وی کرد. هوشنگ انصاری در اردیبهشت ۱۳۴۶ به سمت سفیری ایران در آمریکا منصوب گردید. ماموریت وی در تاریخ مرداد ۱۳۴۸ خاتمه یافت. شایان ذکر است وی در زمان زمامداری ریچارد نیکسون در آمریکا اقامت داشت. بسیاری سیاست هوشنگ انصاری را مستقل و آبرومندانه ارزیابی می‌نمایند.

امیر اصلان افشار

آقای افشار از سال ۱۳۴۸ به عنوان سفیر ایران در آمریکا انتخاب شده است. ماموریت او تا اسفند ۱۳۵۰ ادامه یافت. پس از افشار سمت سفیری ایران در واشینگتن را اردشیر زاهدی پذیرفت او تا سال ۱۳۶۷ هم‌زمان با پیروزی انقلاب اسلامی در این مقام باقی ماند. ماموریت وی با پیروزی انقلاب اسلامی از اساس باطل گردید. در مورد خصوصیات فردی و اجتماعی افشار اطلاعات چندانی در دست نیست. اما آگاهان و ناظران امور سیاسی عقیده دارند ماموریت افشار در آن هنگام، آن هم در ایالات متحده آمریکا نشان می‌دهد که او برای شاه و وزیر امور خارجه مهم و ارزشمند بوده است.

اردشیر زاهدی

«اردشیر زاهدی» فرزند «فضل الله» در مهر ماه ۱۳۰۷ شمسی در تهران متولد گردید. او از رجال سیاسی رژیم پهلوی بشمار می‌رود. وی تحصیلات خویش را در دبیرستان نظام تهران، دانشگاه کالیفرنیا آمریکا و دبیرستان اسلامی بیروت به پایان رساند. اردشیر مدتی وزیر امور خارجه در کابینه هویدا در سالهای ۱۳۴۵ و ۱۳۴۶ بوده است زاهدی در سال ۱۳۴۱ سفیر ایران در لندن بوده است. او به خاطر به اصطلاح لیاقتی که از خود نشان داده مدال و نشان زیادی به دست آورد که مهمترین آن نشان درجه یک رستاخیز است. نامبرده در ۱۴ مهر ۱۳۴۳ در کاخ سعدآباد با حضور شاه و فرح مراسم نامزدی با دختر منوچهر اقبال برگزار نمود. وی در بیروت با روزولت آشنایی یافت و در کودتای ۲۸ مرداد با نام مستعار «مصطفی» و «ویسی» شرکت کرد. سرویس اطلاعاتی آمریکا همواره از وی حمایت بعمل می‌آوردند که توانست بعد از پدرش ماندگار باشد. گفتنی است وی با شهناز نامزد شده و در سال ۱۳۳۰ از دواج کرد. این از دواج نامیمن در سال ۱۳۴۳ منجر به طلاق گردید. آقای زاهدی در سال ۱۳۳۸ به عنوان نماینده محمدرضا پهلوی برای تماس با دانشجویان ایرانی در اروپا عازم آنجا شد. او کوشید در سالهای ۱۳۴۶ و ۱۳۴۸ پست نخست وزیری را برآید، اما توفیق چندانی در این راه به دست نیاورد اما برای این کار در میان مقامات انگلیس و آمریکا داستان زیادی پیدا کرد. آگاهان عقیده دارند سالهای وزیری اردشیر زاهدی در وزارت امور خارجه یعنی از بهمن ۱۳۴۵ تا شهریور ۱۳۵۰ یکی از بدنام ترین دوران تاریخ وزارت امور خارجه می‌باشد. اردشیر زاهدی مردی بد دهن و فحاش بود و یک از هرزه ترین نخبگان سیاسی و دولتمردان رژیم پهلوی به شمار می‌رفت. او به این اوصاف نه تنها در میان خواص بلکه در سطح جامعه نیز شهر کافی داشت. اردشیر زاهدی دوبار به عنوان سفیر ایران در آمریکا منصوب گردید. ابتدا از اسفند ۱۳۳۸ تا فروردین ۱۳۴۱ و سپس از اسفند ۱۳۵۱ تا بهمن ۱۳۵۷ پر سر و صداترین و جنجالی ترین سفیر ایران در آمریکا اردشیر زاهدی بوده است. که دو دوره و بیش از هشت سال این سمت را بر عهده داشت. یکی از مقامات وزارت امور خارج می‌گوید: در حالی که بسیاری از سفارتخانه‌های ایران در خارج از لحاظ بودجه در تنگنا بودند و برای تامین مخارج روزمره با مشکلات مواجه می‌شدند قریب یک چهارم بودجه وزارت خارجه صرف سفارت ایران در آمریکا می‌شد. عده‌ای معتقدند اردشیر زاهدی توانست نظر موافق رهبران آمریکا از جمله کارتر و برژنسکی مشاور امنیت ملی را به حمایت کامل

از شاه در برابر جریانات انقلابی جلب نماید.

جعفر فقیه

«جعفر فقیه» به عنوان کاردار موقت در واشینگتن انجام وظیفه می نمود. او در بهمن ۱۳۵۷ برای سمت مزبور انتخاب گردید و تا اردیبهشت ۱۳۵۸ در آن سمت باقی ماند. در این هنگام ایران در انقلابی پرشکوه بسر می برد و بدنبال آن پیروزی را جشن می گرفت. طبعاً روابط و مناسبات سیاسی ایران و آمریکا نه تنها مانند سابق گرم نبوده است بلکه روز بروز به سمت تیرگی کامل نزدیک می شد. سرانجام پس از جعفر فقیه علی اصغر آگاه تیرگی کامل روابط ایران و آمریکا را تا به امروز امضاء کرده است. در باره ویژگی شخصی نامبرده چیزی منتشر نشده است.

علی اصغر آگاه

«علی اصغر آگاه» در سال ۱۹۱۷ میلادی متولد گردید. آقای آگاه همانطور که از نامش پیدا است در شمار دانشمندان و محققان برجسته قرار دارد. ایشان تحصیلات خویش را در تهران، سوئیس و آمریکا گذراند. مدارک علمی وی لیسانس، فوق لیسانس و دکترای فیزیک می باشد. او به زبانهای انگلیسی و فرانسوی تسلط کامل داشته است. مشاغل و مناصب او بیشتر در چار چوب مراکز علمی و تحقیقاتی بوده است. علی اصغر آگاه مسافرت های زیادی به آمریکا و خاور دور داشته است. او نماینده ایران در کنفرانس های بین المللی مانند «کنفرانس انرژی اتمی در جهت صلح (ژنو) و کنفرانس اتمی دوی» بوده است. ایشان کاردار موقت ایران در آمریکا بوده است. آقای آگاه سمت مزبور را در اردیبهشت ۱۳۵۸ دریافت و در بهمن ۱۳۵۹ به صاحبان آن یعنی وزارت امور خارجه تحویل داد.

روابط و مناسبات دیپلماتیک ایران در ۱۹ فروردین ۱۳۵۹ قطع شد. او تا بهمن همان سال در این پست به عنوان حافظ منافع انجام وظیفه می نمود. از این تاریخ به بعد آقایان سید ابراهیم سجادی، محمد تقی صادقی و علی سبز علیان به عنوان مسؤولان موقت از سوی وزارت امور خارجه انتخاب شدند. بهر تقدیر آقای علی اصغر آگاه آخرین نماینده سیاسی ایران در واشینگتن بوده است.